

شورای عالی حوزه‌ی علمیّه‌ی قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیّه‌ی خواهران
مدرسه علمیّه صادقیه تبریز

موضوع مقاله :

تهاجم فرهنگی و راهکارهای مقابله با آن در آیات و روایات

استاد مربوطه :

سرکار خانم لیلا قربانی

گردآورندگان:

ویدا ملازاده، ام البنین شهبازی، راضیه ملازاده

پاییز ۱۳۹۲

چکیده:

تهاجم فرهنگی هجوم و یورش و تجاوز بیگانگان به حریم فرهنگ یک ملت می باشد که خواست آن جامعه به آن تعلق نگرفته است. تهاجم فرهنگی غیر از تبادل فرهنگی است. تبادل فرهنگی فرایندی متقابل است و با رضایت طرفین صورت می گیرد اما تهاجم فرهنگی یک طرفه و سلطه گرانه است و اهداف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی را به دنبال دارد. سابقه تهاجم فرهنگی به قبل از انقلاب اسلامی باز می گردد اما پس از انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) دست طمع دشمنان ایران، از آن کوتاه گردید. آنان نیز ابتدا با تجهیزات نظامی برای رسیدن به اهداف خود استفاده کردند اما پس از گذشت هشت سال از جنگ علیه این ملت مسلمان نتوانستند به اهداف خود دست یابند چرا که مردم این مرز و بوم در اعتقادات و باورهای خود محکم و طالب شهادت در راه این مبین اسلام بودند. بنابراین پس از آن بارویکردی جدید و تدبیر شده شروع به تضعیف باورهای اعتقادی در اذهان عمومی پرداختند تا از این طریق بتوانند بر ملت ایران تسلط یابند. تا علاوه بر دستیابی به منابع اقتصادی، سیاسی خود سرانجام موجب انحلال نظام حکومتی اسلام شوند. از جمله ابزارهایی که دشمن مورد استفاده قرار داد بخش برنامه های مبتذل در برنامه های شبکه های ماهواره ای و استفاده ابزاری از زنان است. همچنین از بستر هایی که موجب تاثیر این تهاجم شده است مشکلات و کاستی های اقتصادی و ضعف های موجود در خانواده و جامعه است. راهکارهایی که در این زمینه ارائه شده مبنی بر آیات و روایات است که در این زمینه آمده است و این نشانگر جاودانگی قرآن در تمام عرصه های زمان های زندگی است. همچنین بر مردم و مسئولین جامعه نیز لازم است تا با شناخت این تهاجم به مقابله با آن بپردازند.

کلید واژه: تهاجم، فرهنگ، تهاجم فرهنگی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۴	۱. تهاجم
۵	۲. فرهنگ
۶	۳. فرهنگ مادی و فرهنگ معنوی
۹	۴. فرهنگ اسلامی - ایران

فصل دوم: تهاجم فرهنگی

۱۱	۱. تعریف تهاجم فرهنگی
۱۴	۲. تفاوت تبادل فرهنگی با تهاجم فرهنگی
۱۷	۳. انگیزه دشمن از تهاجم فرهنگی
۱۸	۴. سابقه تهاجم فرهنگی در ایران
۲۱	۵. اهداف تهاجم فرهنگی علیه ملت ایران

فصل سوم: ابزارها و بسترهای تهاجم فرهنگی

۲۴	۱. ابزارهای تهاجم فرهنگی
۲۷	۲. بسترهای تهاجم فرهنگی

فصل چهارم: راهکارهای مقابله با تهاجم فرهنگی

۲۹	۱. در آیات
۴۰	۲. در روایات
۴۲	۳. وظیفه مردم
۴۷	۴. وظیفه دولت

نتیجه گیری

۴۹	
۵۰	منابع و مآخذ

طرح مسئله :

در این مقاله سعی بر آن است که تشریح شود آیا تهاجم فرهنگی تاثیری در اعتقادات و باورهای مردم دارد ؟ و اگر جواب مثبت است آنها را ذکر کرده و در پایان راهکار هایی جهت مقابله با آن ارائه گردد.

با توجه به اینکه امروزه تهاجم فرهنگی دشمن یکی از مقولات قابل توجه است برآن شدیم تا با ایده گرفتن از تحقیقاتی که قبلا در این زمینه به عمل آمده وبا توجه به نیاز جامعه مقاله فوق را تدوین نماییم. طی تحقیقاتی که به عمل آمد چندین کتاب ومقاله در مورد این موضوع بعمل آمده است وازجمله کتب، کتب تهاجم فرهنگی از دیدگاه آیات وروایات ،طلوع ماهواره افول فرهنگ و...ومقالاتی ازجمله تهاجم فرهنگی خانم فضا رضایی ، ناتوی فرهنگی خانم لیلا قربانی و....

وما نیز مقاله خود را با الهام گرفتن از آنها تنظیم نموده ایم.

در خانه هایی که محیط آنها تند و خشن است عصبانیت ایجاد می شود و بچه ها از محیط خانه فراری می شوند و به خانه همسایه و دوستان ناباب پناه می برند. نه تنها درس نمی خوانند، بلکه آلودگی اخلاقی هم پیدا می کنند.

اما اگر محیط خانه محیطی گرم و سالم باشد بچه ها جذب می شوند و دوست دارند که در کنار پدر، مادر، خواهر و برادر خود بنشینند و با آنها انس بگیرند و کمتر تمایل به کار خلاف پیدا می کنند. اگر مقداری هم انگیزه کار گناه در آنها پیدا شود می توان با استدلال، ملاحظت و منطق آنها را متوجه ساخت.^۱

د) وظیفه دولت

عمده ترین وظیفه دولت در مبارزه فرهنگی و دفاع از فرهنگ اسلامی همان ترویج روز آمد و تکنولوژیک ارزشها است.

البته ترویج ارزشهای معنوی در جامعه اسلامی به دو صورت کلی انجام می گیرد:

۱- از راه بحث، مناظره و استدلال

۲- از راه تحریک احساسات و عواطف

راه نخستین اختصاص به اندیشمندان و عالمان جامعه اسلامی دارد. که درباره هر یک از ارزشها به صورت منطقی و استدلالی به بحث بنشینند و فوائد احیای هر ارزش و ضررهای بکارگیری روشهای مخالف آن را در جامعه بیان کنند و با جمع بندی منطقی به این نتیجه برسند که باید فلان ارزش احیا شود یا با فلان شیوه غلط مبارزه گردد. اگره در ارائه همین راه نیز دولت با استفاده از رسانه های ارتباط جمعی می توان نقش تعیین کننده ای ایفاء نماید. لکن در محتوای آن نقشی ندارد.

اما راه دوم همان است که امروز دستگاههای تبلیغاتی غرب برای مبارزه با ارزشهای اسلامی از آن استفاده می کنند زیرا، آنان ضعیف ترین و عاجز تر از آن هستند که بتوانند با منطق و استدلال،

^۱ همان، ص ۱۷۴

ارزشهای اسلامی را تضعیف کنند. یا ارزشهای منحط خود را ترویج نمایند. بلکه آنان با شیوه های تبلیغی متمرکز برای ارائه عملی الگوها اهداف خود را تحقق می بخشند؛ یعنی آنچه را مربوط به نوشتار است، اعم از رونا مه ها، کتابه؛ نمایشنامه ها، و امثال آن، به صورتی منظم و مسلم به خواننده تلقین می کنند خواننده نیز بدون آنکه خود متوجه شود، بی درنگ آن را می پذیرد.

این شیوه در فیلمها بیشتر بکار گرفته می شود: چهره قهرمان فیلم را به شکلی انتخاب می کنند که بیننده را به خود جلب کند و به او علاقه مند شود. تا اینکه خواه تا خواه، نسبت به صفات ظاهری و باطنی او گرایش پیدا کند.

ما باید از شیوه های تهاجمی بر ضد آنها استفاده کنیم همان گونه که آنها برای ترویج ارزشهای خود از این شیوه ها استفاده می کنند ما نیز باید هنرمندانی پرورش دهیم که بتواند ارزشهای اسلامی را در فیلم، نمایشنامه، کتاب، رمان، داستان و در سایر آثار هنری آنچنان زنده و ترویج کنند که بتوانند دیگران را تحت تاثیر قرار دهند، نه آنکه همیشه در مقابل دشمن موضع انفعالی اتخاذ کنیم یا در نهایت، تنها از خود دفاع نمائیم.

ما باید بدانیم که فیلم هایی که با شیوه های تبلیغاتی استعماری ساخته شده برای مردم کشور ما مناسب نیست، آنها بر طبق ارزشهای انقلاب، اسلام و کشور ما فراهم نشده است. بنابراین، باید خود را برای مقابله با آنها آماده کنیم. راه مقابله، تنها این نیست که توجه داشته باشیم که تحت تاثیر پیامهای فیلم قرار نگیریم، چه پیامهای گویا و صریح و چه پیامهای ضمنی مانند شیوه رفتار، طرز پوشیدن لباس، طرز آرایش و مانند آن. بلکه اصلی ترین راه مبارزه آن است که با استفاده از آخرین دستاوردهای تکنولوژی مدرن، ارزشهای اسلامی خود را در قالب هنرمندانه ترین فیلمها، نمایشنامه ها کتاب ها، رمانها و در قالب سایر آثار هنری با استفاده از وسایل هنری و تبلیغاتی، عرضه کنیم و دیگران را تحت تاثیر قرار دهیم.^۱

^۱ همان، ص ۱۷۵

نتیجه گیری:

آنچه که در مجموع می توان گفت آن است که تهاجم فرهنگی غرب به ویژه آمریکا علیه سایر فرهنگ ها در حال انجام است . آمریکا که داعیه سرپرستی جهان را در سر می پروراند و می خواهد از نظر نظامی هم تک قطبی باشد. مسلما تلاش خواهد کرد فرهنگی را که مخالف با این سیاست است را نابود کند.

در فرهنگ اسلامی چنین سلطه جوی صحیح نیست و کشور ایران با پیروزی انقلاب اسلامی مخالفت علنی خود را با سلطه جویی کشور های غربی به ویژه آمریکا نشان داد . بنابراین آنان تلاش دارند تا به هر طریق ممکن این مبین اسلام را نابود کنند .

آنان ابتدا با تهاجم های نظامی علیه ملت ما خواهان رسیدن به هدفشان بودند اما چون به هدف خود نرسیدند از راه تهاجم فرهنگی وارد میدان عمل شدند .

چون این نوع تهاجم از طریق فرهنگ است ما نیز باید از طریق فرهنگ با آنان مقابله کنیم .

ما باید با شناخت تمام ترفند ها و حيله های دشمن ابزارهای لازم برای مقابله با آنان را فراهم کنیم . در این بین باید وقت بیشتری برای جوانان بگذاریم چون هدف اصلی دشمن در تهاجم فرهنگی مخاطب قرار دادن قشر جوان جامعه است.

به امید روزی که اسلام دین جهانی ، دنیا را فتح نموده و استکبار جهانی را نابود سازد و فرهنگ اسلامی و مذهبی را در جهان حاکم مطلق نماید.

منابع و ماخذ :

قرآن

نهج البلاغه

۱. ابن منظور ، لسان العرب ، بيروت ، دار سار ، بی تا
۲. با هنر ، محمد جواد ، فرهنگ انقلاب اسلامی ، تهران ، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ، ۱۳۷۱
۳. پستمین ، نیل ، تکنوپولی ، ترجمه صادق طباطبایی ، تهران ، اطلاعات ، ۱۳۷۵
۴. جعفری ، محمد تقی ، فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو ، بی جا ، موسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری ، ۱۳۷۹
۵. حداد عادل ، غلامعلی ، فرهنگ برهنگی برهنگی فرهنگی ، تهران سروش ، ۱۳۵۹
۶. حرانی ، حسن بن علی ، تحف العقول ، قم ، مکتبه بصیرتی ، ۱۳۹۴ ه.ق
۷. حرعاملی ، محمد بن حسن ، وسائل الشیعه ، بیروت ، احیاء التراث العربی ، ۱۳۹۱ ه.ق
۸. خامنه ای ، علی ، از تهاجم فرهنگی تا جنگ نرم ، تهران ، انتشارات کیهان ، ۱۳۸۹
۹. ----- ، ----- ، فرهنگ و تهاجم فرهنگی ، تهران ، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی ، ۱۳۷۳
۱۰. دشتی ، محمد ، ترجمه نهج البلاغه ، بی جا ، موسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المومنین ، بی تا
۱۱. دهخدا ، علی اکبر ، لغت نامه دهخدا ، تهران انتشارات دانشگاه تهران ، ۱۳۷۵
۱۲. شفیعی سروستانی ، اسماعیل ، ولنگاری فرهنگی ، تهران ، هلال ، ۱۳۹۰
۱۳. ----- ، ----- ، نقش روشن فکری ، تهران ، هلال ، ۱۳۸۹
۱۴. صادقی سوادکوهی ، محمد رضا ، اصول رویارویی با تهاجم فرهنگی ، نشر بخشایش ، ۱۳۸۱
۱۵. طباطبایی ، صادق ، طلوع ماهواره افول فرهنگ ، تهران ، اطلاعات ، ۱۳۸۶
۱۶. طیب ، عبد الحسین ، الطیب البیان فی تفسیر القرآن ، چاپ محمدی اصفهانی ، بی تا
۱۷. طباطبایی ، محمد حسین ، تفسیر المیزان ، بی جا ، دار الکتب السلامیه ، ۱۳۶۲

۱۸. علی اکبری ، حسن ، تهاجم فرهنگی از دیدگاه آیات روایات فقه ، بی جا ، سازمان تحقیقات خود کفایی بسیج ، ۱۳۷۵ ،

۱۹. عمید ، حسن ، فرهنگ عمید ، تهران ، امیر کبیر ، ۱۳۶۴

۲۰. کاویانی ، محمد ، جوانان و تهاجم فرهنگی ، قم ، مرکز تحقیقات پژوهشهای فرهنگی حوزه علمیه ، ۱۳۸۲ ،

۲۱. موسوی خمینی ، روح الله ، صحیفه نور ، تهران ، سازمان چاپ و انتشارات وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامی ، ۱۳۶۷ ،

۲۲. محمدی ری شهری ، محمد ، میزان الحکمه ، تهران ، مکتب العلم اسلامی ، ۱۳۶۷

۲۳. مجلسی ، محمد باقر ، بحار النوار ، تهران ، بی نا

۲۴. مصباح یزدی ، محمد تقی ، تهاجم فرهنگی ، قم ، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ، ۱۳۷۹

۲۵. مطهری ، مرتضی ، آشنایی با علوم اسلامی ، تهران ، صدرا ، ۱۳۷۷

۲۶. موحد نیا ، فریدون ، عوامل گرایش نوجوان و جوان به فرهنگ بیگانه ، مرکز پژوهشهای صدا و سیما قم ، ۱۳۸۲ ،

۲۷. معین ، محمد ، فرهنگ معین ، تهران ، نشر سرایش ، ۱۳۸۰ ، ج ۱

۲۸. مدرس افغانی ، محمد علی ، جامع المقدمات ، قم ، نشر هجرت ، ۱۳۷۰

۲۹. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶

۳۰. www.aviny.com

۳۱. www.tagrobehkar.com